

SK

PRÍLOHA

Usmernenia

**o určení finančných opráv, ktoré je potrebné uplatňovať na výdavky financované Úniou
v rámci zdieľaného hospodárenia pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania**

Obsah

1.	Úvod	3
1.1.	Účel a rozsah usmernení	3
1.2.	Právny základ a referenčné dokumenty	6
1.2.1.	<i>Usmernenia o finančných opravách.....</i>	<i>7</i>
1.2.2.	<i>Právne predpisy Únie uplatniteľné na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní.....</i>	<i>7</i>
1.3.	Posudzované kritéria pri rozhodovaní o uplatniteľnej sadzbe opravy	10
2.	Hlavné typy nezrovnalostí a príslušné sadzby finančných opráv	12
2.1.	Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania a špecifikácie verejného obstarávania	12
2.2.	Hodnotenie ponúk	25
2.3.	Realizácia zákazky	32

1. Úvod

1.1. Účel a rozsah usmernení

Usmernenia o finančných opravách by sa mali uplatňovať predovšetkým v prípade nezrovnalostí, ktoré predstavujú porušenie pravidiel verejného obstarávania platných pre zákazky financované z rozpočtu Únie v rámci metódy zdieľaného hospodárenia. Tieto pravidlá verejného obstarávania sú stanovené v smerniciach o verejnom obstarávaní, ktoré sú uvedené v oddiele 1.2 (ďalej len „smernice“), a v príslušných vnútroštátnych právnych predpisoch.

Sadzby opráv uvedené v oddiele 2 sa týkajú aj zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice¹. Rozsah sadzieb 5 % až 100 % stanovený v oddiele 2 je rovnaký ako sadzby stanovené v rozhodnutí Komisie z 19. októbra 2011 o schválení usmernení o zásadách, kritériách a smerných tarifách, ktoré sa majú uplatňovať na finančné opravy uskutočnené Komisiou podľa článkov 99 a 100 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006¹ (ďalej len „rozhodnutie o finančných opravách“). Pokiaľ ide o články 97 a 98 nariadenia Rady (ES) č. 1198/2006 z 27. júla 2006, rovnaký rozsah sadzieb opráv sa primerane použil aj v usmerneniach o zásadách, kritériách a smerných tarifách finančných opráv, ktoré sa majú uplatňovať na finančné opravy uskutočnené Komisiou podľa nariadenia Rady (ES) č. 1198/2006, ktoré sa týkajú Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo (ďalej len „usmernenia o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo“). V rozhodnutí Komisie K(2011) 9771 z 22. decembra 2011 o schválení usmernení o zásadách, kritériách a smerných tarifách, ktoré sa majú uplatňovať na finančné opravy uskutočnené Komisiou v rámci štyroch fondov všeobecného programu Solidarita a riadenie migračných tokov (ďalej len „rozhodnutie o finančných opravách v rámci Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, Európskeho fondu pre utečencov, Fondu pre vonkajšie hranice a Európskeho fondu pre návrat“) sa použil podobný postup ako v článku 44 rozhodnutia Rady 2007/435/ES z 25. júna 2007, článku 46 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 573/2007/ES z 23. mája 2007, článku 48 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 574/2007/ES z 23. mája 2007 a článku 46 rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 575/2007/ES z 23. mája 2007.

Týmito usmerneniami sa nahrádzajú a aktualizujú predchádzajúce usmernenia týkajúce sa rovnakej témy (pozri odôvodnenie 5 tohto rozhodnutia). Aktualizované usmernenia odzrkadľujú skúsenosti získané pri uplatňovaní predchádzajúcich usmernení a ich cieľom je objasniť úroveň opráv, ktoré sa majú uplatňovať v súlade so zásadou proporcionality a s ohľadom na príslušnú judikatúru. Hlavnými rozdielmi v porovnaní s predchádzajúcimi usmerneniami sú: 1) objasnenie úrovne opráv, ktoré sa majú uplatňovať v niektorých prípadoch, pričom sa zavádzajú jasnejšie kritériá; 2) zahrnutie ďalších nezrovnalostí, ktoré neboli vymedzené v predchádzajúcich usmerneniach, ale ktoré sa zistili počas auditov Únie a na ktoré sa uplatnili finančné opravy; 3) harmonizácia úrovne opráv týkajúcich sa zákaziek, na ktoré sa vzťahujú smernice a zásady zmluvy. Rozšíril sa aj rozsah usmernení, pretože nové usmernenia sa týkajú aj iných výdavkov ako výdavkov zo štrukturálnych fondov alebo z Kohézneho fondu.

¹ C(2011) 7321 final.

Tieto usmernenia by sa mali uplatňovať na finančné opravy, ktoré sa týkajú nezrovnalostí zistených po dátume prijatia týchto usmernení. Pokiaľ ide o zistenia auditov a finančné opravy týkajúce sa štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu, Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo a štyroch fondov všeobecného programu Solidarita a riadenie migračných tokov, v súvislosti s ktorými prebieha k dátumu prijatia týchto usmernení námietkové konanie s členským štátom, Komisia uplatní predchádzajúce platné usmernenia (uvedené v odôvodnení 5 tohto rozhodnutia) alebo tieto usmernenia podľa toho, ktorá sadzba opravy je výhodnejšia pre členský štát.

Tieto usmernenia sa zaoberajú aj potrebou zaviesť opravu hodnotení ponúk ovplyvnených konfliktom záujmov. Na tieto účely sa v oddiele 2 zavádza osobitný typ nezrovnalosti (pozri nezrovnalosť č. 21).

Tieto usmernenia takisto prispievajú k vykonaniu odporúčania Európskeho parlamentu v súvislosti s udelením absolútoría v roku 2010, ktoré sa týka harmonizácie riešenia chýb vo verejnom obstarávaní v týchto oblastiach politik: poľnohospodárstvo a prírodné zdroje, súdržnosť, energetika a doprava, ako aj podpory väčšej harmonizácie kvantifikácie nezrovnalostí vo verejnom obstarávaní zo strany Európskeho dvora audítorov a Komisie. Komisia požiada Európsky dvor audítorov, aby uplatňoval tieto usmernenia pri svojej audítorskej práci, a splnil tak uvedené odporúčanie Európskeho parlamentu.

Typy nezrovnalostí opísané v oddiele 2 sú najčastejšie zistenými typmi nezrovnalostí. Ostatné nezrovnalosti, ktoré nie sú uvedené v tomto oddiele, by sa mali riešiť v súlade so zásadou proporcionality a podľa možnosti analogicky s typmi nezrovnalostí uvedenými v týchto usmerneniach.

Keď Komisia zistí nezrovnalosť v súvislosti s nedodržaním pravidiel verejného obstarávania, v súlade s týmito usmerneniami určí úroveň finančnej opravy, ktorá sa uplatní. Výška finančnej opravy sa vypočíta s ohľadom na sumu výdavkov vykázaných Komisii v súvislosti so zákazkou (alebo jej časťou), ktorej sa týka nezrovnalosť. Na sumu príslušných výdavkov vykazaných Komisii v súvislosti s predmetnou zákazkou sa uplatní percento vhodnej tarify. Rovnaká sadzba opravy by sa mala uplatniť aj na všetky budúce výdavky týkajúce sa tej istej zákazky ešte predtým, ako sa tieto výdavky osvedčia Komisii. Praktický príklad: suma výdavkov vykázaná Komisii v prípade zákazky na uskutočnenie stavebných prác, ktorá bola zadaná na základe nezákonných kritérií, je 10 000 000 EUR. Ak je príslušná sadzba opravy 25 %, suma, ktorá sa má odpočítať od výkazu výdavkov pre Komisiu, je 2 500 000 EUR. Financovanie Únie sa teda zníži podľa príslušnej sadzby financovania. Ak vnútroštátne orgány budú chcieť neskôr vykázať ďalšie výdavky týkajúce sa rovnakej zákazky ovplyvnenej rovnakou nezrovnalosťou, na výdavky by sa mala uplatniť rovnaká sadzba opravy. Celá hodnota platieb týkajúcich sa zákazky sa napokon opraví na základe rovnakej sadzby opravy.

Nezrovnalosti môžu odhaliť aj členské štátyⁱⁱ. V takom prípade sú povinné vykonať nevyhnutné opravy. Príslušným orgánom v členských štátoch v prípade opráv nezrovnalostí, ktoré zistili ich vlastné služby, sa odporúča uplatňovať rovnaké kritériá a sadzby, pokiaľ neuplatňujú prísnejšie normy.

1.2. Právny základ a referenčné dokumenty

Tieto usmernenia vychádzajú z článku 80 ods. 4 nariadenia (EÚ, Euratom), č. 966/2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, predpisov platných pre

spolufinancovanie Úniou v jednotlivých odvetviach v rámci metódy zdieľaného hospodárenia, zo smernícⁱⁱⁱ a z referenčných dokumentov uvedených v oddieloch 1.2.1 a 1.2.2, konkrétne z rozhodnutia o finančných opravách, usmernení o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo a výkladového oznámenia Komisie 2006/C 179/02 o právnych predpisoch Spoločenstva uplatniteľných na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní.

Oddiel 2 obsahuje odkaz na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov obstarávania subjektov pôsobiacich v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb² a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES z 31. marca 2004 o koordinácii postupov zadávania verejných zákaziek na práce, verejných zákaziek na dodávku tovaru a verejných zákaziek na služby³. Ak postup verejného obstarávania alebo zákazka podlieha skoršie uvedenej alebo nasledujúcej smernici, oprava sa vykoná v súlade s oddielom 2, pokiaľ je to možné, alebo analogicky s prípadmi opísanými v tomto oddiele. Pri analyzovaní predmetných nezrovnalostí by sa ako referencia mali zohľadniť aj rôzne vnútroštátne ustanovenia o verejnom obstarávaní, ktorými sa transponujú uvedené smernice.

1.2.1. Usmernenia o finančných opravách

Rozhodnutie o finančných opravách sa týka programového obdobia rokov 2007 – 2013^{iv} a stanovuje všeobecný rámec a tarify paušálnych finančných opráv, ktoré uplatňuje Komisia v rámci metódy zdieľaného hospodárenia na Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a Kohézny fond. Rovnaký prístup stanovený v rozhodnutí o finančných opravách obsahujú aj usmernenia o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo. Usmernenia v tomto dokumente vychádzajú z rovnakých argumentov a taríf opráv. Rozhodnutie o finančných opravách v rámci Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín, Európskeho fondu pre utečencov (EFU III), Fondu pre vonkajšie hranice a Európskeho fondu pre návrat odzrkadľuje tento prístup vo vzťahu k štyrom fondom všeobecného programu Solidarita a riadenie migračných tokov. V dokumente VI/5330/97 sú stanovené usmernenia na výpočet finančných dôsledkov pri príprave rozhodnutia o zúčtovaní záručnej sekcie EPUZF.

1.2.2. Právne predpisy Únie uplatniteľné na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní

Ako je stanovené vo výkladovom oznámení Komisie 2006/C 179/02 o právnych predpisoch Spoločenstva uplatniteľných na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní (ďalej len „výkladové oznámenie“), Súdny dvor Európskej únie potvrdil, že „pravidlá a zásady Zmluvy o ES platia aj pre zákazky, ktoré nepatria do rozsahu pôsobnosti smerníc“.

Podľa bodov 1.1 a 1.2 výkladového oznámenia sú verejní obstarávatelia z členských štátov povinní vždy dodržiavať pravidlá a zásady Zmluvy o fungovaní Európskej únie pri zadávaní verejných zákaziek patriacich do rozsahu pôsobnosti zmluvy. K týmto zásadám patrí voľný pohyb tovaru (článok 34 ZFEÚ), právo usadiť sa (článok 49 ZFEU), sloboda poskytovať služby (článok

² Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 1 – 113.

³ Ú. v. EÚ L 134, 30.4.2004, s. 114 – 240.

56 ZFEÚ), nediskriminácia a rovnaké zaobchádzanie, transparentnosť, proporionalita a vzájomné uznávanie.

Súdny dvor vytvoril súbor základných noriem pre zadávanie verejných zákaziek, ktoré priamo vyplývajú z pravidiel a zásad Zmluvy o ES. Zo zásady rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie na základe národnosti vyplýva povinnosť transparentnosti. Táto povinnosť podľa judikatúry Súdneho dvora^v „zabezpečuje pre každého potenciálneho uchádzača adekvátny stupeň zverejnenia, umožňujúci prístupenie trhu služieb konkurencii, ako aj kontrolu neustrannosti postupov“.

Koncepcia „adekvátneho stupňa zverejnenia“^{vi} sa musí interpretovať so zreteľom na zásady zakotvené v zmluve, ako ich vykladá Súdny dvor a ako sú zhrnuté vo výkladovom oznámení.

Podľa rozsudkov Súdneho dvora vo veci C-412/04⁴, v spojených veciach C-147/06 a C-148/06⁵ a vo veci C-507/03⁶ prináleží Komisii, aby v súvislosti s postupom pri porušení predpisov, ak tvrdí, že došlo k nedodržaniu pravidiel a zásad zmluvy, preukázala, že:

– bez ohľadu na to, že na zákazku sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice, predmetná zákazka predstavuje „pre podnik nachádzajúci sa v inom členskom štáte ako v členskom štáte príslušného verejného obstarávateľa nepochybný záujem a

– tým, že tento podnik nemal pred uzavretím zmluvy prístup k príslušným informáciám, nemohol vyjadriť svoj záujem o túto zmluvu“^{vii}.

Podľa bodu 34 rozsudku vo veci C-507/03 „jednoduché oznámenie [Komisie] o tom, že existuje sťažnosť, ktorá jej bola v súvislosti s predmetnou zmluvou adresovaná, nemôže stačiť na preukázanie, že uvedená zmluva predstavuje nepochybný cezhraničný záujem, a teda na určenie existencie nesplnenia povinnosti“.

V tejto súvislosti v prípade odhalenia prípadov evidentného nedodržania zásad transparentnosti a nediskriminácie v zákazkách, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice, je preto potrebné určiť, či existujú prvky, ktoré by potvrdili cezhraničný záujem, vrátane:

- predmetu zákazky,
- jej odhadovanej hodnoty, osobitostí predmetného odvetvia (veľkosť a štruktúra trhu, obchodné postupy atď.),
- zemepisnej polohy miesta vykonávania,
- dôkazov o ponukách z iných členských štátov alebo vyjadreného záujmu spoločností z iného členského štátu.

Bez ohľadu na existenciu nepochybného cezhraničného záujmu^{viii} vo vzťahu k danej zákazke, na ktorú sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice, je potrebné preskúmať, či sú výdavky vykázané pre danú zákazku v súlade s vnútroštátnymi pravidlami verejného obstarávania.

⁴ Komisia proti Talianskej republike, Zb. 2008, s. I-619.

⁵ SECAP SpA a Santorso Soc. Proti Comune di Torino, Zb. 2008, s. I-3565.

⁶ Komisia proti Írsku, Zb. 2007, s. I-9777.

Ak existuje cezhraničný záujem alebo nesúlad s vnútroštátnymi predpismi, Komisia môže navrhnúť uplatnenie finančnej opravy na základe kritérií stanovených ďalej v oddiele 1.3 s použitím taríf opráv vymedzených v oddiele 2. Pri posudzovaní prípadov nesúladu s vnútroštátnymi právnymi predpismi v oblasti verejného obstarávania Komisia zohľadní vnútroštátne výkladové pravidlá príslušných vnútroštátnych orgánov.

1.3. Posudzované kritéria pri rozhodovaní o uplatniteľnej sadzbe opravy

V týchto usmerneniach je stanovený rozsah opráv 5 %, 10 %, 25 % a 100 %, ktoré sa uplatňujú na výdavky v rámci zákazky. Tieto sadzby zohľadňujú závažnosť nezrovnalostí a zásadu proporcionality. Tieto sadzby opráv sa uplatňujú vtedy, keď nie je možné presne kvantifikovať finančné dôsledky predmetnej zákazky.

Závažnosť nezrovnalosti týkajúcej sa nedodržania pravidiel verejného obstarávania a súvisiaci finančný vplyv na rozpočet Únie sa posudzujú s ohľadom na tieto faktory: úroveň hospodárskej súťaže, transparentnosť a rovnaké zaobchádzanie. Ak má predmetný nesúlad odradzujúci účinok na potenciálnych uchádzačov alebo ak vedie k zadaniu zákazky inému uchádzačovi ako tomu, ktorému mala byť zadaná, je to silný ukazovateľ závažnosti nezrovnalosti.

Ak má nezrovnalosť len formálny charakter bez skutočného alebo potenciálneho finančného vplyvu, nevykoná sa žiadna oprava.

Ak sa v rámci jedného postupu verejného obstarávania zistí viacero nezrovnalostí, sadzby opráv sa nekumulujú, ale použije sa sadzba opravy (5 %, 10 %, 25 % alebo 100 %), ktorá zodpovedá najzávažnejšej nezrovnalosti.

V prípade, že sa uplatnila oprava určitého typu nezrovnalosti a členský štát neprijme príslušné opravné opatrenia v súvislosti s ďalšími postupmi verejného obstarávania, ktoré obsahujú rovnaký typ nezrovnalosti, sadzby finančných opráv sa môžu zvýšiť na vyššiu úroveň opravy (t. j. 10 %, 25 % alebo 100 %).

V najzávažnejších prípadoch, keď sa v rámci nezrovnalosti uprednostní určitý uchádzač/záujemca alebo keď sa týka podvodu, ktorý odhalil príslušný súdny alebo správny orgán, môže sa uplatniť finančná oprava 100 %.

2. HLAVNÉ TYPY NEZROVNALOSTÍ A PRÍSLUŠNÉ SADZBY FINANČNÝCH OPRÁV

2.1. Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania a špecifikácie verejného obstarávania

Č.	Typ nezrovnalosti	Príslušný právny predpis/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
1.	Neuverejnenie oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania	Články 35 a 58 smernice 2004/18/ES Článok 42 smernice 2004/17/ES Oddiel 2.1 výkladového oznámenia Komisie 2006/C 179/02	Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania nebolo uverejnené v súlade s príslušnými pravidlami (napr. uverejnenie v Úradnom vestníku Európskej únie (Ú. v. EÚ), ak to vyžadujú smernice ^{ix}).	100 % Sadzba 25 %, ak uverejnenie oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania vyžadujú smernice a toto oznámenie nebolo uverejnené v Ú. v. EÚ, ale bolo uverejnené takým spôsobom, aby podnik nachádzajúci sa na území iného členského štátu mal prístup k príslušným informáciám o verejnom obstarávaní pred zadáním zákazky, aby mohol predložiť ponuku alebo prejaviť záujem o získanie tejto zákazky. V praxi to znamená, že buď sa oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania uverejní na vnútroštátnej úrovni (podľa príslušných vnútroštátnych právnych predpisov alebo pravidiel), alebo sa dodržali základné normy uverejňovania oznámenia o vyhlásení verejnej zákazky. Ďalšie podrobnosti o týchto normách nájdete v oddiele 2.1

Č.	Typ nezrovnalosti	Príslušný právny predpis/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
				výkladového oznámenia Komisie 2006/C 179/02.
2.	Umelé rozdelenie zákaziek na uskutočnenie prác/poskytnutie služby/dodanie tovaru	Článok 9 ods. 3 smernice 2004/18/ES Článok 17 ods. 2 smernice 2004/17/ES	Projekt prác alebo navrhovaný nákup určitého množstva tovaru a/alebo služieb sa rozdelil, v dôsledku čoho sa dostal mimo rozsahu pôsobnosti smerníc, čím sa zabránilo jeho uverejneniu v Ú. v. EÚ pre celý súbor predmetných prác, služieb alebo dodávok.	100 % Sadzba 25 %, ak uverejnenie oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania vyžadujú smernice a toto oznámenie nebolo uverejnené v Ú. v. EÚ, ale bolo uverejnené takým spôsobom, aby podnik nachádzajúci sa na území iného členského štátu mal prístup k príslušným informáciám o verejnom obstarávaní pred zadáním zákazky, aby mohol predložiť ponuku alebo prejaviť záujem o získanie tejto zákazky. V praxi to znamená, že buď sa oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania uverejní na vnútroštátnej úrovni (podľa príslušných vnútroštátnych právnych predpisov alebo pravidiel), alebo sa dodržali základné normy uverejňovania oznámenia o vyhlásení verejnej zákazky. Ďalšie podrobnosti o týchto normách nájdete v oddiele 2.1 výkladového oznámenia Komisie

Č.	Typ nezrovnalosti	Príslušný právny predpis/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
				2006/C 179/02.
3.	Nedodržanie: – lehôt na prijatie ponúk alebo – lehôt na prijatie žiadostí o účasť ^x .	Článok 38 smernice 2004/18/ES Článok 45 smernice 2004/17/ES	Lehoty na prijatie ponúk (alebo na prijatie žiadostí o účasť) boli kratšie ako lehoty uvedené v smerniciach.	Sadzba 25 %, ak je skrátenie lehoty $\geq$ 50 %. Sadzba 10 %, ak je skrátenie lehoty $\geq$ 30 %. Sadzba 5 % v prípade akéhokoľvek iného skrátenia lehôt (túto sadzbu opravy možno znížiť na hodnotu medzi 2 % a 5 %, ak charakter a závažnosť nezrovnalosti neodôvodňujú sadzbu opravy 5 %).
4.	Nedostatok času pre potenciálnych uchádzačov/záujemcov na získanie súťažných podkladov	Článok 39 ods. 1 smernice 2004/18/ES Článok 46 ods. 1 smernice 2004/17/ES	Čas pre potenciálnych uchádzačov/záujemcov na získanie súťažných podkladov je príliš krátky, čím vzniká neodôvodnená prekážka otvoreniu verejného obstarávania hospodárskej súťaži. Opravy sa uplatňujú individuálne pre jednotlivé prípady. Pri určovaní úrovne opravy sa zohľadnia možné zmierňujúce faktory súvisiace so špecifickosťou a zložitnosťou	Sadzba 25 %, ak je čas, ktorý majú potenciálni uchádzači/záujemcovia na získanie súťažných podkladov, kratší ako 50 % lehoty na prijatie ponúk (v súlade s príslušnými ustanoveniami). Sadzba 10 %, ak je čas, ktorý majú potenciálni uchádzači/záujemcovia na získanie súťažných podkladov, kratší ako 60 % lehoty na prijatie ponúk (v súlade s príslušnými

Č.	Typ nezrovnalosti	Príslušný právny predpis/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
			zákazky, najmä možná administratívna záťaž alebo ťažkosti pri poskytovaní súťažných podkladov.	ustanoveniami). Sadzba 5 %, ak je čas, ktorý majú potenciálni uchádzači/záujemcovia na získanie súťažných podkladov, kratší ako 80 % lehoty na prijatie ponúk (v súlade s príslušnými ustanoveniami).
5.	Neuverejnenie: – predĺžených lehôt na prijatie ponúk alebo – predĺžených lehôt na prijatie žiadostí o účasť ^{xi} .	Článok 2 a článok 38 ods. 7 smernice 2004/18/ES Článok 10 a článok 45 ods. 9 smernice 2004/17/ES	Lehoty na prijatie ponúk (alebo na prijatie žiadostí o účasť) sa predĺžili bez uverejnenia podľa príslušných pravidiel (napr. uverejnenie v Ú. v. EÚ, ak verejné obstarávanie patrí do rozsahu pôsobnosti smerníc).	10 % Opravu možno znížiť na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
6.	Prípady neoprávňujúce použitie rokovacieho konania s predchádzajúcim uverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania	Článok 30 ods. 1 smernice 2004/18/ES	Verejný obstarávateľ zadá verejnú zákazku prostredníctvom rokovacieho konania po uverejnení oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ale toto konanie podľa príslušných ustanovení nie je odôvodnené.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.

Č.	Typ nezrovnalosti	Príslušný právny predpis/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
7.	Nedostatočné odôvodnenie neuverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania v konkrétnom prípade zadávania zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti podľa smernice 2009/81/ES	Smernica 2009/81/ES	Verejný obstarávateľ zadá verejnú zákazku v oblasti obrany a bezpečnosti prostredníctvom súťažného dialógu alebo rokovacieho konania bez uverejnenia oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania, ale okolnosti neodôvodňujú využitie takého konania.	100 %. Opravu možno znížiť na 25 %, na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
8.	Neuvedenie: – podmienok účasti v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a/alebo – kritérií na vyhodnotenie ponúk (a ich váženie) v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v špecifikáciách verejného obstarávania.	Články 36, 44, 45 až 50 a 53 smernice 2004/18/ES a jej prílohy VII A (oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania: body 17 a 23) a VII B (oznámenia o koncesiách na verejné práce: bod 5). Články 42, 54 a 55 a príloha XIII smernice 2004/17/ES	V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania nie sú uvedené podmienky účasti. a/alebo Oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania ani špecifikácie verejného obstarávania dostatočne podrobne neopisujú kritériá na vyhodnotenie ponúk a ich váženie.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 %, ak podmienky účasti/kritériá na vyhodnotenie ponúk boli uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania (alebo v špecifikáciách verejného obstarávania v prípade kritérií na vyhodnotenie ponúk), ale nie dostatočne podrobne.

Č.	Typ nezrovnalosti	Príslušný právny predpis/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
9.	Nezákonné a/alebo diskriminačné podmienky účasti a/alebo kritériá na vyhodnotenie ponúk stanovené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch	Články 45 až 50 a 53 smernice 2004/18/ES Články 54 a 55 smernice 2004/17/ES	Prípady, keď nezákonné podmienky účasti a/alebo kritériá na vyhodnotenie ponúk stanovené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch odradili subjekty od predloženia ponuky. Príklad: – povinnosť mať v danej krajine alebo regióne pobočku alebo zástupcu, – uchádzači musia mať skúsenosti s činnosťou v danej krajine alebo regióne.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
10.	Podmienky účasti nesúvisia s predmetom zákazky a nie sú mu primerané.	Článok 44 ods. 2 smernice 2004/18/ES Článok 54 ods. 2 smernice 2004/17/ES	Keď možno preukázať, že minimálna úroveň spôsobilosti pre danú zákazku nesúvisí s predmetom zákazky a nie je mu primeraná, takže nezaručuje rovnaký prístup uchádzačov alebo vytvára neodôvodnené prekážky otvoreniu verejného obstarávania	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.

Č.	Typ nezrovnalosti	Príslušný právny predpis/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
			hospodárskej súťaži.	
11.	Diskriminačné technické špecifikácie	Článok 23 ods. 2 smernice 2004/18/ES Článok 34 ods. 2 smernice 2004/17/ES	Stanovenie technických noriem, ktoré sú príliš konkrétne, takže nezaručujú rovnaký prístup uchádzačov alebo vytvárajú neodôvodnené prekážky otvoreniu verejného obstarávania hospodárskej súťaži.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
12.	Nedostatočné vymedzenie predmetu zákazky	Článok 2 smernice 2004/18/ES Článok 10 smernice 2004/17/ES Vec C-340/02 (Komisia/Francúzsko) a vec C-299/08 (Komisia/Francúzsko)	Opis v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a/alebo v špecifikáciách verejného obstarávania je nedostatočný na to, aby potenciálni uchádzači/záujemcovia mohli určiť predmet zákazky.	10 % Opravu možno znížiť na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti. V prípade, že neboli uverejnené vykonané práce, príslušná suma podlieha oprave 100 %.

2.2. Hodnotenie ponúk

Č.	Typ nezrovnalosti	Právny základ/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy

Č.	Typ nezrovnalosti	Právny základ/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
13.	Zmena podmienok účasti po otvorení ponúk, ktorá vedie k nesprávnemu prijatiu uchádzačov.	Článok 2 a článok 44 ods. 1 smernice 2004/18/ES Článok 10 a článok 54 ods. 2 smernice 2004/17/ES	Podmienky účasti sa zmenili vo fáze výberu, čo viedlo k prijatiu uchádzačov, ktorí by nemali byť prijatí, ak by sa dodržali uverejnené podmienky účasti.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
14.	Zmena podmienok účasti po otvorení ponúk, ktorá vedie k nesprávnemu vylúčeniu uchádzačov.	Článok 2 a článok 44 ods. 1 smernice 2004/18/ES Článok 10 a článok 54 ods. 2 smernice 2004/17/ES	Podmienky účasti sa zmenili vo fáze výberu, čo viedlo k vylúčeniu uchádzačov, ktorí by mali byť prijatí, ak by sa dodržali uverejnené podmienky účasti.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
15.	Hodnotenie uchádzačov/záujemcov pomocou nezákonných podmienok účasti alebo kritérií na vyhodnotenie ponúk	Článok 53 smernice 2004/18/ES Článok 55 smernice 2004/17/ES	Pri hodnotení uchádzačov/záujemcov sa použili podmienky účasti ako kritériá na vyhodnotenie ponúk alebo sa nedodržali kritériá na vyhodnotenie ponúk (alebo príslušné podkritériá alebo váhy) uvedené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v špecifikáciách verejného obstarávania, čo viedlo k uplatneniu nezákonných podmienok účasti alebo kritérií na vyhodnotenie ponúk. Príklad: Podkritériá použité na zadanie zákazky nesúvisia s kritériami na vyhodnotenie ponúk v oznámení	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.

Č.	Typ nezrovnalosti	Právny základ/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
			o vyhlásení verejného obstarávania/v špecifikáciách verejného obstarávania.	
16.	Netransparentnosť a/alebo nerovnaké zaobchádzanie počas hodnotenia	Články 2 a 43 smernice 2004/18/ES Článok 10 smernice 2004/17/ES	Audit trail najmä v súvislosti s bodovým hodnotením priradeným jednotlivým ponukám je nejasný/neodôvodnený/nedostatočne transparentný alebo neexistuje. a/alebo Hodnotiaca správa neexistuje alebo neobsahuje všetky prvky požadované podľa príslušných ustanovení.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
17.	Zmena ponuky počas hodnotenia	Článok 2 smernice 2004/18/ES Článok 10 smernice 2004/17/ES	Verejný obstarávateľ umožnil uchádzačovi/záujemcovi zmeniť ponuku počas hodnotenia ponúk.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
18.	Rokovanie v priebehu postupu zadávania zákazky	Článok 2 smernice 2004/18/ES Článok 10 smernice 2004/17/ES	Verejný obstarávateľ v rámci verejných súťaží alebo užších súťaží rokuje s uchádzačmi v priebehu fázy hodnotenia, čo vedie k výraznej zmene pôvodných podmienok stanovených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v špecifikáciách verejného	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od

Č.	Typ nezrovnalosti	Právny základ/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
			obstarávania.	závažnosti nezrovnalosti.
19.	Rokovacie konanie s predchádzajúcim uverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania s výraznou zmenou podmienok stanovených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v špecifikáciách verejného obstarávania ^{xii}	Článok 30 smernice 2004/18/ES	V rokovacom konaní s predchádzajúcim uverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania sa výrazne upravili pôvodné podmienky zákazky, takže je odôvodnené uverejnenie novej ponuky.	25 % Opravu možno znížiť na 10 % alebo na 5 % v závislosti od závažnosti nezrovnalosti.
20.	Vylúčenie ponúk s nezvyčajne nízkou cenou	Článok 55 smernice 2004/18/ES Článok 57 smernice 2004/17/ES	Ponuky obsahujú nezvyčajne nízku cenu vo vzťahu k tovaru, prácam alebo službám, ale verejný obstarávateľ, skôr ako tieto ponuky vylúči, písomne nepožiadá o podrobnosti týkajúce sa základných charakteristických parametrov ponuky, ktoré považuje za dôležité.	25 %
21.	Konflikt záujmov	Článok 2 smernice 2004/18/ES Článok 10 smernice	Príslušný súdny alebo správny orgán zistil konflikt záujmu buď na strane príjemcu príspevku vyplateného Úniou, alebo na strane verejného obstarávateľa.	100 %

Č.	Typ nezrovnalosti	Právny základ/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
		2004/17/ES		

2.3. Realizácia zákazky

Č.	Typ nezrovnalosti	Právny základ/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
22.	Výrazná zmena parametrov zákazky stanovených v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v špecifikáciách verejného obstarávania ^{xiii}	Článok 2 smernice 2004/18/ES Článok 10 smernice 2004/17/ES Judikatúra: Vec C-496/99 P, CAS Succhi di Frutta SpA, Zb. 2004, s. I- 3801, body 116 a 118 Vec C-340/02, Komisia/Francúzsko, Zb. 2004, s. I- 9845 Vec C-91/08, Wall AG,	Medzi rozhodujúce parametre pri zadávaní zákazky patrí okrem iného cena ^{xiv} , charakter prác, lehota dokončenia, podmienky platby a použité materiály. V každom individuálnom prípade je potrebné analyzovať, čo je rozhodujúcim parametrom.	Sadzba 25 % sumy zákazky plus hodnota dodatočnej sumy zákazky, ktorá je dôsledkom výraznej zmeny parametrov zákazky.

Č.	Typ nezrovnalosti	Právny základ/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
		Zb. 2010, s. I- 2815		
23.	Obmedzenie rozsahu zákazky	Článok 2 smernice 2004/18/ES Článok 10 smernice 2004/17/ES	Zákazka bola zadaná v súlade so smernicami, ale potom sa zúžil rozsah zákazky.	Hodnota zúženia rozsahu plus 25 % hodnoty konečného rozsahu (len keď je obmedzenie rozsahu zákazky podstatné).
24.	Zadanie dodatočných zákaziek na uskutočnenie prác/poskytnutie služby/dodanie tovaru (ak toto zadanie predstavuje podstatnú zmenu pôvodných podmienok zákazky ^{xv}) bez hospodárskej súťaže a pri nesplnení jednej z týchto podmienok: – mimoriadna naliehavosť v dôsledku nepredvídateľných udalostí, – nepredvídaná okolnosť ^{xvi} vyžadujúca dodatočné práce, služby, dodávky tovaru.	Bod 1 písm. c) a bod 4 písm. a) článku 31 smernice 2004/18/ES	Hlavná zákazka bola zadaná v súlade s príslušnými ustanoveniami, ale bola nasledovaná jednou alebo viacerými dodatočnými zákazkami na uskutočnenie prác/poskytnutie služby/dodanie tovaru (vo formalizovanej písomnej podobe alebo nie), ktoré boli zadané bez splnenia ustanovení smerníc, teda ustanovení týkajúcich sa rokovacích konaní bez uverejnenia odôvodnenia mimoriadnej naliehavosti v dôsledku nepredvídateľných udalostí alebo zadania dodatočných zákaziek na uskutočnenie prác/poskytnutie služby/dodanie tovaru.	Sadzba 100 % hodnoty dodatočných zákaziek. Ak celková suma dodatočných zákaziek na uskutočnenie prác/poskytnutie služby/dodanie tovaru (vo formalizovanej písomnej podobe alebo nie) zadaných bez splnenia ustanovení smerníc neprekročí medzné hodnoty uvedené v smerniciach a 50 % hodnoty pôvodnej zákazky, oprava sa môže znížiť na 25 %.

Č.	Typ nezrovnalosti	Právny základ/referenčný dokument	Opis nezrovnalosti	Sadzba opravy
25.	Dodatočné práce alebo služby prekračujúce limit stanovený v príslušných ustanoveniach	Posledný pododsek bodu 4 písm. a) článku 31 smernice 2004/18/ES	Hlavná zákazka bola zadaná v súlade s ustanoveniami smerníc, ale potom nasledovala jedna alebo viac dodatočných zákaziek, ktoré prekročili hodnotu pôvodnej zákazky o viac než 50 % ^{xvii} .	Sadzba 100 % sumy prekračujúcej 50 % hodnoty pôvodnej zákazky

KONCOVÉ POZNÁMKY:

ⁱ Verejné zákazky pod medznou hodnotou pre uplatňovanie smerníc a verejné zákazky na poskytovanie služieb uvedených v prílohe I B k smernici 92/50/EHS, prílohe XVI B k smernici 93/38/EHS, prílohe II B k smernici 2004/18/ES a prílohe XVII B k smernici 2004/17/ES.

ⁱⁱ V súvislosti so štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom sa konštatuje:

Usmernenie o riadení overovania, ktoré majú členské štáty vykonať v súvislosti s operáciami spolufinancovanými zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu v programovom období rokov 2007 – 2013 (poznámka výboru pre koordináciu fondov 08/0020/04 z 5. júna 2008) obsahuje stanovisko Komisie v súvislosti s tým, ako sa má zorganizovať riadenie overovania, aby sa predišlo nezrovnalostiam a aby sa odhalili nezrovnalosti v oblasti verejného obstarávania. Ako sa uvádza v tomto dokumente, „overovania v tejto oblasti sa majú vykonať čo možno najskôr potom, čo sa vyskytol konkrétny proces, pretože neskôr je často ťažké uskutočniť nápravné kroky“.

Členský štát je povinný zaistiť, aby sa operácie na financovanie vyberali v súlade s platnými pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami (článok 60 písm. a) a b) a článok 61 písm. b) bod ii) nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006) vrátane pravidiel týkajúcich sa verejného obstarávania.

a) Keď sa pri vnútroštátnej kontrole *ex ante* zistí, že postup verejného obstarávania použitý pri verejnej zákazke je v rozpore s pravidlami verejného obstarávania, pričom príslušná **zmluva zatiaľ nebola podpísaná**, riadiaci orgán by mal príjemcovi odporučiť, aby uskutočnil novú verejnú súťaž v plnom súlade s uvedenými pravidlami, ak tým

nevzniknú vysoké dodatočné náklady. V prípade, že sa neuskutoční nová verejná súťaž, riadiaci orgán opraví nezrovnalosť v súlade s týmito usmerneniami alebo s prísnejšími pravidlami stanovenými na vnútroštátnej úrovni.

b) Ak sa nezrovnalosť zistí **po podpísaní zmluvy a schválení financovania operácie** (v akejkolvek fáze cyklu projektu), riadiaci orgán opraví nezrovnalosť v súlade s týmito usmerneniami alebo s prísnejšími pravidlami stanovenými na vnútroštátnej úrovni.

ⁱⁱⁱ V závislosti od dátumu začatia postupu zadávania zákazky sa uplatňujú tieto smernice: 86/665/EHS, 92/50/EHS, 93/36/EHS, 93/37/EHS, 93/38/EHS, 92/13/EHS, 2001/78/ES, 2004/17/ES, 2004/18/ES. Ide len o orientačný zoznam.

^{iv} Na obdobie rokov 2000 – 2006 sa rozhodnutím Komisie C/2001/476 prijali usmernenia o zásadách, kritériách a smerných tarifách, ktoré majú útvary Komisie uplatňovať pri určovaní finančných opráv podľa článku 39 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1260/1999. Podobný dokument sa prijal pre Kohézny fond (pozri rozhodnutie Komisie C/2002/2871).

^v Vec C-324/98, *Telaustria*, Zb. 2000, s. I-10745, bod 62; vec C-231/03, *Coname*, Zb. 2005, s. I-7287, body 16 až 19 a vec C-458/03, *Parking Brixen*, Zb. 2005, s. I-8585, bod 49.

^{vi} Z koncepcie „adekvátneho stupňa zverejnenia“ vyplývajú najmä tieto skutočnosti:

a) Zo zásad rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie vyplýva **povinnosť transparentnosti**, ktorá spočíva v potrebe zabezpečiť pre každého potenciálneho uchádzača **adekvátny stupeň zverejnenia, ktorý umožní hospodársku súťaž o danú zákazku**. Povinnosť transparentnosti vyžaduje, aby **podnik nachádzajúci sa na území iného členského štátu mal prístup k príslušným informáciám o zákazke pred jej zadáním**, aby v prípade, že si to želá, **mohol prejavíť záujem** o získanie tejto zákazky.

b) V individuálnych prípadoch, keď by vzhľadom na osobitné okolnosti, napríklad veľmi malý hospodársky záujem, hospodárske subjekty nachádzajúce sa na území iného členského štátu nemali na získaní zákazky žiadny záujem, sa má vplyv na základné slobody považovať za príliš neistý a nepriamy na to, aby zaručil uplatňovanie noriem vyplývajúcich z primárnych právnych predpisov Spoločenstva. Neexistuje preto žiadny dôvod na uplatňovanie finančných opráv.

Jednotliví verejní obstarávatelia musia rozhodnúť, či plánovaná zákazka môže predstavovať potenciálny záujem pre hospodárske subjekty nachádzajúce sa na území iného členského štátu. Toto rozhodnutie musí byť podľa názoru Komisie založené na posúdení individuálnych okolností prípadu, ako sú predmet zákazky, jej odhadovaná hodnota, osobitosti predmetného odvetvia (veľkosť a štruktúra trhu, obchodné postupy atď.) a zemepisná poloha miesta vykonávania.

^{vii} Pozri rozsudok vo veci C-507/03, *Komisija/Írsko*, Zb. 2007, s. I-9777, bod 32.

^{viii} Vec T-384/10, *Španielsko/Komisija (GIASA)*, Ú. v. EÚ C 225, 3.8.2013, s. 63 – 63.

^{ix} V prípade zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice, je potrebné určiť existenciu nepochybného cezhraničného záujmu alebo porušenia vnútroštátnych právnych predpisov o verejnom obstarávaní. V súvislosti s touto vecou pozri oddiel 1.2.2 týchto usmernení. Ak existuje cezhraničný záujem alebo došlo k porušeniu vnútroštátnych právnych predpisov, je potrebné určiť, aká úroveň zverejnenia sa v tomto prípade mala použiť. Ako je uvedené v oddiele 2.1.1 výkladového oznámenia Komisie 2006/C 179/02, povinnosť transparentnosti v tejto súvislosti vyžaduje, aby mal podnik nachádzajúci sa na území iného členského štátu prístup k zodpovedajúcim informáciám týkajúcim sa zákazky, predtým než bude zadaná, a to tak, aby tento podnik mohol dať najavo svoj záujem o získanie tejto zákazky. V praxi to znamená, že buď sa oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania uverejní na vnútroštátnej úrovni (podľa príslušných vnútroštátnych právnych predpisov alebo pravidiel), alebo sa dodržia základné normy zverejňovania zákaziek. Ďalšie podrobnosti o týchto normách sa nachádzajú v oddiele 2.1 uvedeného výkladového oznámenia Komisie.

^x Tieto lehoty platia pre užšie súťaže a rokovacie konania so zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania.

^{xi} Tieto lehoty platia pre užšie súťaže a rokovacie konania so zverejnením oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania.

^{xii} Obmedzená úroveň pružnosti sa môže uplatniť na zmeny zákazky po jej zadaní i na príslušné podrobné pravidlá realizácie, aj keď táto možnosť nie je jasne a presne uvedená v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania ani v súťažných podkladoch (pozri bod 118 vo veci C-496/99, *Succhi di frutta*). Ak táto možnosť nie je uvedená v súťažných podkladoch, zmeny zákazky sú prijateľné, ak nie sú podstatné. Zmena sa za podstatnú považuje, ak:

- a) verejný obstarávateľ zavedie podmienky, ktoré by v prípade, že by boli súčasťou pôvodného postupu verejného obstarávania, umožnili prijatie iných uchádzačov ako tých, ktorí boli pôvodne prijatí;
- b) zmena umožňuje zadanie zákazky inému uchádzačovi ako tomu, ktorý bol pôvodne prijatý;
- c) verejný obstarávateľ rozšíri rozsah zákazky tak, aby obsahovala práce/služby/dodávky tovaru, ktoré pôvodne neobsahovala;
- d) zmenou sa zmení hospodárska rovnováha v prospech dodávateľa spôsobom, ktorý nie je uvedený v pôvodnej zákazke.

^{xiii} Pozri koncovú poznámku xii.

^{xiv} Jediná zmena pôvodnej ceny, ktorú Súdny dvor doteraz nepovažoval za podstatnú, sa týka zníženia ceny o 1,47 a 2,94 % (pozri body 61 a 62 veci C-454/06, *Pressetext*). Vo veciach T-540/10 a T-235/11 Všeobecný súd akceptoval finančné opravy za zmeny v sume nižšej ako 2 % pôvodnej ceny.

^{xv} Pozri koncovú poznámku xii.

^{xvi} Koncepcia „nepredvídaných okolností“ by sa mala interpretovať s ohľadom na to, čo mal prezieravý verejný obstarávateľ očakávať (napr. nové požiadavky vyplývajúce z prijatia nových právnych predpisov EÚ alebo vnútroštátnych právnych predpisov alebo technické podmienky, ktoré sa nedali očakávať napriek technickému skúmaniu zadania, ktoré sa

uskutočnilo v súlade s najmodernejšími postupmi). Dodatočné práce/služby/dodávky tovaru v dôsledku nedostatočnej prípravy ponuky/projektu nemožno považovať za „neočakávané okolnosti“. Pozri uvedené veci T-540/10 a T-235/11.

^{xvii} V smernici 2004/17/ES nie je stanovený žiadny limit. Pri výpočte 50 % medznej hodnoty by verejní obstarávatelia mali zohľadniť dodatočné práce/služby. Hodnotu týchto dodatočných prác/služieb nemožno kompenzovať hodnotou zrušených prác/služieb. Suma zrušených prác/služieb nemá žiadny vplyv na výpočet 50 % medznej hodnoty.